

Högskolan i Borås
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Jana Hejzlar
08-563 088 19
Jana.hejzlar@hsv.se
BESLUT

2011-01-18
Reg.nr 641-933-10

Beslut om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9

Högskoleverket beslutar att ge Högskolan i Borås tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i följande ämnen: matematik, fysik, kemi samt svenska.

Ansökan och ärendets hantering

Högskolan i Borås har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i ämnena matematik, fysik, kemi, teknik, historia, religionskunskap, svenska, svenska som andraspråk och engelska.

För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: universitetslektor Christina Hultgren, Högskolan i Gävle (ordförande); universitetslektor Håkan Sollervall, Linnéuniversitetet (ordförande); lärarstuderande Diego Alfaro, Malmö högskola; lärarstuderande Ewa Axelsson, Högskolan Kristianstad; docent Jette Benn, Århus universitet; universitetslektor Cecilia Björklund Dahlgren, Luleå tekniska universitet; universitetslektor emerita Gerd Brandell, Lunds universitet; lektor Tua Ericsson-Knif, Svenska handelshögskolan i Åbo; fil. dr. Lars Geschwind, Technopolis group; professor Gunnar Gjone, Universitetet i Oslo; lektor Conrad Hagen, Universitetet i Stavanger; professor emerita Torlaug L. Hoel, NTNU i Trondheim; professor Gunilla Holm, Helsingfors universitet; lektor Lisen Häggblom, Åbo Akademi; universitetslektor Maj-Lis Hörnqvist, Luleå tekniska universitet; docent Jörgen Johansson, Högskolan i Halmstad; lektor Helge Kastrup, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; professor Rune Krumsvik, Universitetet i Bergen; professor Maria Lennernäs, Högskolan Kristianstad; dekan Nils-Georg Lundberg, Professionshögskolan UCC Nordjylland; lärarstuderande Johan Lundmark,

Uppsala universitet; docent Gunilla Molloy, Stockholms universitet; docent Maarit Mutta, Åbo universitet; professor Liv Merete Nielsen, Högskolan i Oslo; universitetslektor Anita Norlund, Högskolan i Borås; professor Christina Nygren-Landgårds, Åbo Akademi; universitetslektor Eva Olofsson, Umeå universitet; professor emeritus Aadu Ott, Göteborgs universitet; lektor Helle Rønholt, Köpenhamns universitet och professor Tobias Werler, Högskolan i Volda. Därutöver har professor Bengt Brendemoen, Universitetet i Oslo; försteamanuensis Anne Margrete Fiskvik, NTNU i Trondheim och Universitetet i Stavanger; lektor Fie Høystrup, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; lektor Bergthora Kristjansdottir, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; professor emeritus Lauri Lindgren, Åbo universitet; försteamanuensis Dag Jostein Nordaker, Universitetet i Stavanger och professor Staffan Wahlgren NTNU i Trondheim bistått bedömargruppen inom sina sakområden.

Underlag för bedömningen har varit högskolans ansökan samt intervjuer den 14 september 2010 med representanter för högskolan. Bedömargruppens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprövningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen.

Bedömargruppens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt, dels en samlad bedömning. Ledamöter i bedömargruppen har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Högskolan i Borås har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena matematik, fysik, kemi samt svenska. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Högskolan i Borås inte har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena teknik, historia, religionskunskap, svenska som andraspråk och engelska. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att ge Högskolan i Borås tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i ämnena: matematik, fysik, kemi och svenska.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Jana Hejzlar i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Tomas Egeltoft, Sara Monaco, Joakim Palestro och Karl Weigelt deltagit.

Lars Haikola

Jana Hejzlar

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Ledamöterna i bedömargruppen

Bedömagruppens yttrande

Högskolan i Borås

– ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9¹

Utbildningens förutsättningar

Lärreresurs

Bortsett från att den ämnesdidaktiska kompetensen behöver utvecklas i många ämnen finns det överlag en god balans mellan å ena sidan vetenskaplig kompetens i ämne och ämnesdidaktik och å andra sidan professionserfarenhet. Med undantag för fysik, teknik, historia och religionskunskap är också antalet lärare och andelen tillsvidareanställda lärare tillfredsställande.

I matematik finns tillräckligt omfattande vetenskaplig kompetens för inriktningen mot arbete i årskurs 7–9. Den matematikdidaktiska kompetensen är god, trots att det finns ett visst rekryteringsbehov.

Vad gäller de naturorienterade ämnena fysik och kemi samt teknik är den vetenskapliga kompetensen god i kemi, men svagare i fysik och teknik. Det finns en något begränsad men tillräcklig vetenskaplig kompetens i naturvetenskapernas didaktik, men det saknas tillräcklig ämnesdidaktisk kompetens i teknik. Antalet lärare är lågt i fysik och teknik.

Den befintliga vetenskapliga kompetensen i de samhällsorienterade ämnena historia och religionskunskap är otillräcklig både vad gäller ämnesteorin och ämnesdidaktik. Sammantaget är den befintliga samlade lärarkapaciteten för liten i båda ämnena. Användningen av lärare från Göteborgs universitet kan inte kompensera för bristen på en egen stabil bas av lärare.

Den vetenskapliga kompetensen är tillräcklig i svenska, i såväl ämnen som ämnesdidaktik. Det finns dock en viss obalans till förmån för litteraturvetenskapligt orienterad vetenskaplig kompetens.

I svenska som andraspråk finns bred kompetens bland lärarna, med medverkan bland annat av disputerade lärare i svenska. Det saknas dock en andraspråksprofil liksom tillräcklig vetenskaplig ämnesdidaktisk kompetens.

I engelska är den vetenskapliga kompetensen tillräcklig för de litteraturvetenskapligt inriktade ämnesstudierna och ämnesdidaktiken, även om den ämnesdidaktiska kompetensen är aningen svag. Däremot är den språkvetenskapliga kompetensen otillräcklig.

¹ Sökta ämnen: matematik, fysik, kemi, teknik, historia, religionskunskap, svenska, svenska som andraspråk och engelska.

För den utbildningsvetenskapliga kärnan finns det en tillräckligt bred vetenskaplig kompetens.

Det finns program för kompetensutveckling inom lärarutbildningen, men variationen är mycket stor vad gäller lärarnas tid för kompetensutveckling och forskning. Helhetsbilden är därför mindre tillfredsställande.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärarresurs är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan samt i matematik, fysik, kemi och svenska, men inte i teknik, historia, religionskunskap, svenska som andraspråk och engelska.

Utbildningsmiljö

Totalt sett ges utbildningen i en god forskningsmiljö. Den del som anknyter till lärarutbildningen är dock framför allt inriktad mot yngre barn. Forskningsbasen för exempelvis ämnesdidaktik med inriktning mot äldre elever i grundskolan och elever i gymnasiet är svag, men under utveckling.

I utbildningsmiljön som helhet finns tillfredsställande förutsättningar för utvecklingen av ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt.

Den verksamhetsförlagda utbildningen har en klar struktur. Studenter, verk samma lärare från skolorna och högskolans lärare deltar i planeringen. Samman taget är organisationen av den verksamhetsförlagda utbildningen tillfredsstäl lande.

Det finns ett tämligen begränsat nationellt och internationellt samarbete i syfte att berika utbildningsmiljön.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö är tillfredsstäl lande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

Utbildningsplanen innehåller mål som utarbetats i enlighet med examensordningen samt lokala mål som hänger samman med högskolans profil. Planen är väl strukturerad och sammanhållen.

I utbildningsplanen anges att examensarbete I och II ska göras inom ämne 1 eller ämne 2. Enligt kursplanerna ligger dock examensarbetena inom området pedagogiskt arbete och saknar tydlig anknytning till ämne och ämnesdidaktik. Examensordningens krav på självständiga arbeten inom ämnena uppfylls därmed inte. Detta är inte tillfredsställande.

I övrigt är kursplanerna av varierande kvalitet. För engelska, svenska och den utbildningsvetenskapliga kärnan finns genomarbetade kursplaner med klara mål och tillräcklig information om innehåll och upplägg. Också för matematik,

kemi, fysik och teknik finns tillfredsställande kursplaner. För historia, religionskunskap och svenska som andraspråk finns däremot endast otillfredsställande utkast.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument inte är tillfredsställande.

Undervisning, kurslitteratur, examination

De mål för matematiken som framgår av kursplanerna är något begränsade, eftersom viktiga matematiska kompetenser saknas. Befintliga mål och innehåll i matematikdidaktik är relevanta. Varierade och passande undervisnings- och examinationsformer förekommer. Litteraturvalet i matematikkurserna ligger ibland på alltför låg nivå. Progressionen är inarbetad i utbildningsplanen och i kursplanerna.

I de naturorienterade ämnena fysik och kemi samt i teknik finns ett tillfredsställande innehåll, med relevanta undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer som säkrar progression och forskningsanknytning. I fysik och kemi är ämnesdidaktiken integrerad med ämnesstudierna på ett tillfredsställande sätt, medan teknik har ett alltför svagt ämnesdidaktiskt innehåll.

Vad gäller de samhällsvetenskapliga ämnena historia och religionskunskap är underlaget, framför allt de ofärdiga kursplanerna, alltför bristfälligt för att innehållet ska kunna bedömas.

I svenska är ämnesdidaktiken väl integrerad i ämnesstudierna. Innehållet är sammantaget tillfredsställande, med relevanta undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer som säkrar progression och forskningsanknytning. Kurslitteraturen är till viss del alltför inriktad mot undervisning i gymnasieskolan och baserad på innehållet i aktuella antologier. I svenska som förstaämne ingår endast 9 högskolepoäng verksamhetsförlagd utbildning, vilket är mindre tillfredsställande.

Vad gäller svenska som andraspråk saknas underlag för en närmare bedömning av innehållet.

I engelska finns ett tillfredsställande innehåll, med relevanta undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer som säkrar progression och forskningsanknytning. Ämnesdidaktiken är integrerad med ämnesstudierna.

I den utbildningsvetenskapliga kärnan är innehållet tillfredsställande, med relevanta undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer som säkrar progression och forskningsanknytning.

Examinationen inom den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs av högskolan i samarbete med handledare vid de medverkande skolorna.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan samt i matematik, fysik, kemi, engelska och svenska, men inte i teknik, historia, religionskunskap och svenska som andraspråk.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Kraven för olika typer av examination finns dokumenterade i kurshandböcker och det finns rutiner för hur de ska komma till studenternas kännedom.

Lärosätet har visat att det finns tillräckliga system för att säkra att utbildningen ger studenterna förutsättningar att nå examensmålen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen är tillfredsställande.

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att Högskolan i Borås har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena matematik, fysik, kemi och svenska. Vi rekommenderar Högskoleverket att tillstyrka ansökan för dessa ämnen.

Vår samlade bedömning är att Högskolan i Borås inte har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena teknik, historia, religionskunskap, svenska som andraspråk och engelska. Vi rekommenderar Högskoleverket att avslå ansökan för dessa ämnen.